

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

63. An legatum relictum, ut distribuatur pauperibus, possit distribui tantum inter duos pauperes? Et an legatum relictum distribuendum uni pauperi, possit duobus distribui? Ex p. 10. t. 11. & Misc. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

teois in hac
Ref. sup. in
Ref. 59. §. 1.
& in tom. 6.
fr. 9. Ref. 63.
cursum in §.
leg.

utrisque fori, ver. electio, differ. 2. num. 4. in fine. Idem
putat quando elemosyna fuit relicta ad foeminas
maritandas.

2. At ego cum Illustrissimo Cardinali Francisco
Mantica de coniectur. ult. volunt. lib. 8. tit. 5. num. 6. con-
trariam sententiam puto esse veriolem: eius verba sunt
hac. Notandum est, quod is cui committitur electio
pauperum, non habet necesse eligere pauperiorem.
Bart. in l. vnum ex familia, §. 1. in fine, de legat. 2. Bald. in
l. cum quidam ad fin. eod. tit. nam locus est gratificati-
onis nec peccat, qui vnum pauperem alteri prout
idem Bald. in rep. l. 1. num. 3. ver. item queritur, de sa-
crof. Eccles. Ita Mantica. Sed de hac questione alibi
in superiori tract. latius dictum est: an vero legatum
relictum ad pauperes, possit in vnum distribui, vide
Cened. collect. 1. 4. num. 2. Petr. Magdalen. de num. re-
stitutum in testam. p. 2. cap. 2. num. 43. & Auilez in cap. 2.
Pratorum, in glossa vnguno, n. 3.

Sop. hoc in
Ref. leg. §. 2.
inter med. &
fin. vers. Imo
plus, sed lege-
cam per tot.

RESOL. LXIII.

An legatum relictum, ut distribuat in pauperibus, possit
distribui tantum inter duos pauperes?
Et an legatum relictum distribuendum vni pauperi possit
duobus distribui? Ex part. 10. tract. 11. & Misc. 1.
Resol. 59.

§. 1. Causus sunt nimis practicabiles: & ad Primum
dubium affirmatiue Respondeo; pro quo ta-
men nullum habeo Auctorem, licet diligenter exqui-
suerim. Moueor ad hanc sententiam tenendam ex
Regula iuris apposta in sexto, quod pluralis locutio
duorum numero contenta sit. Ergo legatum distribu-
endum Pauperibus, sufficit, ut duobus tantum distribuatur.
Confirmatur hac opinio variis exemplis: nam si
accuso aliquem, quod adulterium pluries commisit,
aut pluries iniuria me affecit; intelligitur de duabus
vicibus tantum. Angelus in lib. de Maleficiis, ad ver-
bum pluribus, Baldus ad leg. Fideicommissum, §. si quis
decem ff. Legat. 3. Et si est commissa causa cum pote-
state exaudi in locis vicinis; sufficit in duobus locis
facta citatio. Rota de rescript. decis. 27. Et si quis omnia
diligenter inspiciat, facile inueniet, & in testa-
mentis, & in contractibus, & in feudis vsum huius
Regulae frequentissimum esse. Cap. 1. §. Quod autem;
& ibi Baldus de notis feudorum. Et ideo plerique sunt
in ea sententia, ut existimant hanc Regulam habe-
re locum, etiam si in plurali locutione sit haec di-
ctio; Omnia: Nam si dicatur omnia, verificabitur
in duobus. Zasius ad leg. Si pluribus, num. 8.
ff. de legat. 1. idque admodum vtile est ad saluan-
dos testes à contrarietate, aut diuersitate, si di-
cat vnus Titium à pluribus vel omnibus esse vul-
neratum, & alter dicat à duobus ipsum vulneratum
esse; nam, cum dictio, omnes, vel plures ver-
rificetur in duobus; dicentur, Testes istos esse con-
cordes.

2. Nec obstat dicere, quod si Testator vsum plura-
li locutione, legauerit electionem seruorum; non
debet Legatarius contentus esse numero duorum, sed
tres eligere potest, leg. 1. ff. de optione Legat. Secundo
ex eo quod pluralis locutio videtur requirere maio-
rem numerum, quam duorum; nam si quis dicat se
testari velle coram Testibus, & in Patria, in qua ius
Ciuile obseruatur, residet; intelligitur de septem
Testibus sentire. Et si statutum haberet, quod propin-
quiores amici citari debent, pluralis haec locutio, duo-
rum numero non est contenta, sed omnes citandi
sunt, Angelus cons. 289. Haymo. consil. 12. Et si Te-
stator praecipiat haeredi, ut ponat Statuas Apostolorum
in aede Sacra; non de duobus, sed de duodecim

intellexisse videtur. Bartolus ad leg. Titia, §. Bria, ff. de
auro, & argento legat. Non inquam haec obstant, quia
sunt, qui existimant fauore vltimarum voluntatum
receptum esse, ut Legatarius tres eligat, quia scilicet
in Testamento largiori interpretatio fieri debet,
leg. in testamentis, ff. eod. Albericus, Bartolus, Ac-
cutius, & alij in d. leg. 1. Verum nemini etiam in
Testamentis, quod minimum est, debet, d. leg. num-
mie, & in his pluralem locutionem duorum numero
contentam esse, leg. Fideicommissi, §. Si quis decem, ff. de
Legat. 3. Vnde alij existimant, quod Testator ibi legauit
electionem seruorum, qui serui debent vnum seruum,
vel vnum equum, vel rem aliquam aliam Legatario
optare, tunc enim eligit Legatarius tres de familia
Testatoris seruos, qui eligent vnam illam rem, & ideo
tres, quia si discordat, statim maiori numero. Quae so-
lutio, etsi tutior sit, videtur tamen manifestam vim
verbis legis adferre, quae loquitur de electione seruo-
rum: & ideo forte dici posset, quod tres quidem eligit
ex quibus tamen vnum neque optimum, neque pesti-
mum, sit habiturus, leg. Legatio generaliter, ff. de Legat. 1.
Secunda quoque dubitatio non mouet, quia quod de
legato imaginum ex Bartolo adducitur, verisimilitu-
dine ex mente Testatoris desumpta defenditur, qui cum
locutus est de Apostolis, & Christo, censetur de om-
nibus intellexisse, qui sicut in vita separati ab eo non
fuerunt, ita eos censetur coniungere voluisse. Sic quod
statutum loquens de promixtionibus requirit citatio-
nem omnium, locum habet quando omnium interest
dumtaxat; ut sit in causa homicidij Parentis, quod ab
omnibus accusari potest; quia iniuria facta vni ex fa-
milia, omnibus facta esse censetur; & ita in eo casu
Angelus respondit, consil. 289. Sic & aduersus adio-
nem, si petitur restitutio, omnes Creditores citandi
sunt, quia ex eo laedi possent. Auth. si omnes Cod. de
hered. se abstineant. Alioqui certe, cessante interesse,
statutum requirens consensum propinquorum in actu
mulieris, vel alterius, duorum numero continetur.
Guido Papa consil. 131. Faber. in §. Ex non scripto Insti-
tuto de iure naturali. Quan documque autem lex nomina-
tim maiorem numerum requirit; regula nostra locum
non habet. Ioannes Monachi hic; ut in Testamentis,
quemadmodum dicimus, quod argumentum à contra-
rio sensu non procedit, quando lex expresse disponit
contrarium. Imò plus addit Martinus de San Ioseph
in Monitijs Consilij, tom. 1. lib. 2. v. act. 40. num. 3. vbi haec
asserit: Quando el Testador dexa tanta cantidad pa-
ra que su testamentario lo reparta entre pobres no po-
dra darlo à vn pobre solo, sino que laha de diuidir entre
muchos: Bien es verdad, que iuzgo probable la
opinion contraria cum Paulo de Castro, leg. Cuius que-
dam, num. 4. ff. de Legat. 2. & leg. vnum ex familia, §.
Sed si vno, ff. eodem, & Antonio Gomez leg. 40. Iuris
n. 48. en especial en algun caso particular de la neces-
sidad de Pobre à quien tenia obligacion el Testador
de cuya voluntad se puede presumir, que si lo aduier-
tiera le mandara dar toto el legado; quia id dispositum
censetur, quod interrogatus Testator, vel id aduertens
disposuisset. Gloss. final. leg. tale patrum, ff. de patrum, de
multis citatis Tiraquell. in leg. Si vnquam in Praesentibus,
num. 56. Cod. de reuocand. donationib. Menoch de Prae-
sumptionib. lib. 4. praesump. 26. num. 8. & 21. Hucusque
Martinus.

3. Nec aduersus superius dicta obstant Doctores,
asserentes, legatum distribuendum pauperibus, esse
distribuendum multis pauperibus, ut loquitur Marti-
nus, vbi supra, & alij: nam respondeo, quod nobis
non contradicunt, quia haec dictio, Multi, verifica-
tur non solum in tribus, sed etiam in duobus, ut
patet ex leg. 1. §. Hoc rescriptum, & ibi Bartolus ff.
ad S. C. Syllanum, §. fin. Insti. de iure personarum gloss.
verb. per multos, in cap. ad nostram, de rebus Eccles.
1100

non alien. Decius conf. 429. num. 18. tom. 4. Natta, conf. 639. num. 12. tom. 4. Rolandus à Valle, conf. 54. num. 2. & seg. lib. 1. Hondedeus, conf. 102. num. 71. vult. Menochius conf. 512. num. 12. Et ne deferas, videre Marium Antonium var. Refol. lib. 1. refol. 109. num. 7. vbi ex multis probat, quòd dictio, *Multis*, verificatur etiam in duobus ex ratione à me superius adducta, quòd pluralis locutio duorum numero est conueniens.

4. Ad secundum dubium superius possum etiam affirmatiuè respondere, & ita respondet dictus Martinus de San Ioseph loco citato, num. 4. sic asserens: [Peccato, si in el Testamento se mando dar cierta cantidad de maravedis à vn pobre, sin señalarle; podà el Alhacaca, ò heredero repartirla entre dos pobres, por leg. omnia ex familia. §. Sed & si fundum ff. de Legat. 2. donde claramente se decide, que si habeo potestatem de Testatore eligendi unum ex familia, possum eligere duos. y por este texto dize Bartolo ibidem, que se puede hazer lo dicho; à quien siguen los modernos, teste Segura 2. ibi, numero 156. Padilla ibidem, vers. Duos de familia num. 4. & ibi Paulus de Castro, vers. Duos Sacramento, lib. 8. Selectar. supr. dict. leg. cum quidam numero 12. Anton. Gomez 2. leg. 48. Tauri, num. 48. y es comun: y añade Gomez, que el Comissario, à que dieron comission para mejorar vno de los hijos, ò descendentes, puede mejorar dos.] Ita ille. Notentur hæc omnia, quia in Auctoribus non inueniuntur pallium obuia.

RESOL. LXIV.

An distributor eleemosina ex testamento possit partem sibi applicare, si vere pauper est?

Et notatur, quod si à Confessario imponatur in penitentiam, ut quis aliquid in pauperes distribuatur, non possit satisfacere subueniendo sibi, & si possit subueniendo consanguineis. Ex parte 5. tractat. 8. Refol. 38.

1. Possè docet Sanchez in summa lib. 6. cap. 11. numero 55. nisi testator conscius illius paupertatis ipsum nominasset ad distribuendam eleemosinam inter pauperes, & ideo affirmatiuam sententiam putat esse veram, quando vel paupertas executoris testamento condito superuenit, vel si tempore testamenti aderat, ignota erat testatori. Ratio huius imitacionis est, quia cum paupertas executoris erat cognita testatori, est satis verisimile fore, vt si testator vellet partem eleemosinæ applicari ipsi executori iusto distribuere, id applicaret. Ita Sanchez.

2. Sed hæc limitatio displicet, & merito, Ioanni Sancio in Select. disput. 14. num. 18. quia in tali casu testator potuit vel ob pudorem, vel ob obliuionem, partem eleemosinæ supradicto executori non legare, qui cum expressè non sit exclusus, & aliàs pauper sit, nisi ad eleemosinas habeat cum ceteris pauperibus. Dicendum est igitur absolutè integrum esse executori testamentario, cui imperatum esset summam aliquam inter pauperes distribuere, sibi si verè pauper sit, sicut aliis pauperibus applicare, quicquid in contrarium asserat Sanchez, & ita nostram sententiam præter Sanchium, docet etiam Ledesma in summa tom. 2. tractat. 4. cap. 3. conclus. 15. vbi sic reddit rationem. [Potere por encomendarle el repartir la limosna, no es justo el excluirle della, si en realdad de verdad era pobre, lo qual se entienda aunque el testador fapuesse que era pobre. Declaremos ma esto, el tal testador tan solamente pretendo hazer vna obra de limosna, y esta obra de limosna se halla muy bien, aplicandose à si la limosna, pues es pobre, luego

complese muy bien con lo que mandò el testador.] Ita ille, & ego.

3. Notandum tamen est hîc cum Castro Palao tom. 1. tract. 6. disput. 2. punct. 14. num. 10. & Suarez disp. 7. sect. 1. num. 9. quòd si à Confessario imponatur in penitentiam, vt quis aliquid in pauperes distribuatur non possit satisfacere subueniendo sibi, etsi possit satisfacere subueniendo consanguineis, quia talis subuentio sibi facta esset contra intentionem Confessarii, eo quòd non sit penalis quæ ad penitentiam requiritur.

Sup. hoc sup. in Ref. 43. cunctum post med.

Pro his consanguineis in tom. 1. tr. 6. Ref. 50. §. Tertio infer. & in alio §. eius not

RESOL. LXV.

An qui habet licentiam petendi eleemosinam, possit hoc ius alteri locare? Ex p. 10. tract. 11. & Misc. 1. Refol. 41.

1. Affirmatiuè respondet Henriquez in Summa, lib. 7. c. 45. num. 5. vbi sic ait: Habens iustam licentiam, & ius vno anno petendi eleemosinas per se vel per alios; si id ius locauit alteri, quidam cogunt id quasi turpe lucrum reddi pauperibus, aut componi pro ea re. Quæ sententia non est certa; quia expressè iure non prohibetur locare; nec fit inhabilis vt pretium locationis recipiat. Ita ille. Et post illum nouissimè Martinus de San Ioseph. in monita Confess. tom. 1. lib. 2. de eleemosina, tract. 8. numero 3. sic asserens: [Quando ay licencia para pedir limosna para el edificio de algun Conuento, ò para otra obra pia, es licito arrendar à vn tercero el derecho y accion, que tenia el que facò lalicencia para pedir: porque aqui no se vende cosa espiritual y assi es licito, que los Prelados de las Religiones, que tienen proprio, para animar à los Religiosos, à que pidan con diligencia las limosnas para la Comunidad, y à que remedien las necessitates particulares proprias, se concierten con ellos, que traygan tanto al Conuento, y que lo demas que allegaren, sea para sus vlos licitos: lo qual se prueba del Derecho argumen. leg. si tibi rem. 13. ff. de prescript. verb. Hæc Martinus. Et hoc vltimum scio in Praxi exercuisse superiores cuiusdam Religionis: quod licet non damnem, non tamen approbo; quia præbetur subditis anfa petendi eleemosynas nimis importunè.

RESOL. LXVI.

An liceat exponere sacras Reliquias videndas, vel tangendas, vt magis eleemosina accrescant? Et cursum docetur absque simonia sacras Reliquias distrahari non posse pecuniis. Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Refol. 73.

1. Non desunt Doctores, qui censent, si ex præcipua intentione quæstus id facias, te mortaliter peccare: sic Nauarrus c. 17. num. 169. vers. 62. Armilla verb. Reliquia, n. 1. & Tabien. ibi. Philarch. d. c. 9. ad finem. Azotius. lib. 9. c. 8. quæst. 7. Grassis 2. p. deois. lib. 2. cap. 14. n. 17. Mouentur ex cap. fin de Reliq. & venerat. Sanct. vbi mandatur, ne Reliquiæ exponantur venales. Clarius Trident. sess. 25. cap. 2. vbi dicit in Reliquiarum veneratione omnis turpis quæstus eliminetur. Ergo prohibet huiusmodi quæstum tanquam turpem. Et hanc sententiam præter Doctores citatos tener nouissimè Pater Ferrandus in Disquis. Reliq. l. 1. cap. 10. art. 2. vbi, me citato, sic asserit. Absque simonia SS. Reliquias distrahari pecuniis non possè docent vulgò Theologi ad vnum omnes, nul-

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1.